

Rijeka Drava: Uništavanje jedinstvenog riječnog ekosistema!

Tadašnja Državna uprava za vode, Hrvatske vode i koncesionari koji rade za njih trenutno provode najveći projekt regulacije vodotoka na Dravi i cijelom dravskom bazenu. Od 2002. godine prirodni tok rijeke na području hrvatsko-slovenske granice pretvaraju u umjetni kanal s pogubnim posljedicama na 3500 ha europski važnog riječnog ekosistema te populacije ugroženih vrsta i staništa.

Drava i Mura - prirodno naslijeđe Europe

Dok se većina Europskih rijeka drastično promijenila izgradnjom brana i reguliranjem vodotokova u posljednjem stoljeću, niži tokovi Drave i Mure još uvijek formiraju 380 km dug ekološki važan riječni koridor između Austrije, Slovenije, Hrvatske i Mađarske.

Ovaj veliki prekogranični riječni sustav pokriva više od 60 000 ha poplavnih područja i sadrži nevjerojatnu biološku raznolikost koja čini ovaj koridor jednim od prioritarnih područja za zaštitu u Europi. Također pruža višestruke koristi jer štiti od poplava, pročišćava vodu, štiti rezerve podzemnih voda i vode za piće, te pruža socio-ekonomske mogućnosti kao što su eko - turizam i sportski ribolov. Za razliku od planirane HE Novo Virje koja će imati katastrofalne ekološke posljedice na ovaj koridor, iskopavanje šljunka i kanaliziranje vodotoka Drave koji se svakodnevno odvijaju, iz dana u dan uništavaju ovaj neprocjenjiv riječni ekosistem. Trenutno, najveći takav proces provode Uprava za vode, Hrvatske vode i koncesionari koji rade za njih na dijelu Drave koji graniči sa Slovenijom.

Važnost zaštite

U Sloveniji dravska poplavna nizina je proglašena važnim područjem za ptice (Important Bird Area) i predloženo je za zaštitu pod Ramsarskom konvencijom.

U Nacionalnoj strategiji i akcijskom planu zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Hrvatske iz 1999. godine ovo područje se deklarira kao područje od visoko prioritarnosti za zaštitu.

Drava bi se trebala naći i na popisu europskih staništa prioritarnih za zaštitu (Natura 2000) te zaštititi zakonima EU kada se države pridruže Uniji, Slovenija već u svibnju 2004. godine.

Nadalje, cijelo područje je dio predloženog prekograničnog Rezervata biosfere Dunav - Drava - Mura, kojeg je UNESCO prihvatio već 1998. godine.

Ugroženi riječni dragulj

Ovaj 20 km dugi dio toka nalazi se između Varaždina i Ormoža (SLO) te djelomično tvori granicu Hrvatske i Slovenije, a karakteriziraju ga stare poplavne šume, riječni otoci, šljunkovite obale te mreža riječnih rukavaca i mrtvica. Riječni sustav veličine 3500ha dom je za više od 100 vrsta zaštićenih zakonima Europske unije, kao što su bjelorepi orao, crna roda, dabar, vidra i kornjača, a uništava se jednim od najvećih regulacijskih radova u području dravskog bazena.

Regulacijski radovi na rijeci

Tadašnja Državna uprava za vode, Hrvatske vode i koncesionari koji rade za njih su u ljeto 2002. godine započeli s masovnim iskopavanjem šljunka - planira se izvaditi više od 7 milijuna m³ šljunka iz korita i s obala Drave - i kanaliziranjem vodotoka. Ti radovi pretvaraju prirodni tok rijeke u seriju bazena međusobno odvojenih transverzalnim šljunčanim barijerama. Glavni izgovor za radove im je obrana od poplava, ali iskopani šljunak se koristi u gradnji novih autocesta u Hrvatskoj.

Nova granica: Hrvatska i Slovenija

Tadašnja Državna uprava za vode i Hrvatske vode su objavile plan izgradnje nove HR-SLO granice u projektnoj studiji 2001. godine. U studiji je pokazano da će novi izregulirani vodotok Drave djelomično ući u slovenski teritorij. To potvrđuje karta Ministarstva vanjskih poslova Slovenije koja pokazuje da bi novi tok Drave trebao postati, nakon razmjene teritorija, nova državna granica, a značila bi premiještanje oko 800 godina stare granice između Slovenije i Hrvatske.

Glavne ekološke i socijalno-ekonomske posljedice

Ključni utjecaji procesa su sljedeći:

- uništenje 3500 ha velikog poplavnog područja, prvenstveno šuma
- prijetnja staništima i vrstama od europskog značaja
- isušivanje močvarnih područja, šuma i poljoprivrednih površina
- smanjivanje područja za mriješćenje riba
- povećanje poplava nizvodno od područja iskapanja i reguliranja
- gubitak prirodnih područja za rekreaciju i ekoturizam

Održive alternative

U drugim europskim zemljama prakticiraju iskustva i metode za održivo iskopavanje šljunka, jer je u većini iskopavanje šljunka direktno iz korita i s obala zabranjeno zbog jako destruktivnih posljedica. Dobra iskustva imaju s iskopavanjem šljunka izvan korita rijeka i poplavnih područja s detaljnim prostornim planiranjem i ekološkim studijama. Takve aktivnosti dodatno opterećuju kompanije koje se bave iskopavanjem, ali osigurava da lokalne zajednice i riječni ekosustavi neće platiti ekološku i ekonomsku cijenu uništavanja prirodnog riječnog vodotoka.

Nadalje, u većini zemalja Europe, nakon strašnih poplava 2002. godine, dosadašnja praksa kanaliziranja vodotoka se napušta jer su se poplavna područja počela koristiti za pohranu poplavnih voda.

Za više informacija kontaktirajte:

Irma Popović, Zelena akcija, tel/fax.01/4813-096, tel.4813-096, irma@zelena-akcija.hr